

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Att[sic!]. I. De Possessionis Natura, Varietate & Emolumentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

TITVLVS XII.

De Cauſa Poſſeſſionis & Proprietatis,

Requenter in idem iudicium deducuntur cauſæ Poſſeſſionis & Proprietatis, ſive de iis ortæ quæſtiones; quæ proinde quò modò & ordine in iudicio proponendæ & tractandæ ſint, ad hanc Rubricam eiq̃e ſubjectos textus diſcutiendum eſt.

ARTICVLVS I.

De Poſſeſſionis Natura, Varietate & Emolumenti,

SUMMARIUM.

1. Poſſeſſionis varia ſignificatio;
2. Etymon & definitio;
3. Quæ illa dicitur detentio.
4. Rei corporalis,
5. Non prohibita,
6. Non ſolo corpore, ſed animò quoque,
7. Eam ſibi habendi.
8. Comodatarius Conducitor &c, non poſſeſſores,
9. Sed in poſſeſſione tantùm ſunt.
10. Poſſeſſio omnis Juſta vel Injuſta,
11. Bona vel Mala fidei,
12. Naturalis vel Civilis ſimul, vel alterutra tantùm eſt.
13. Quæ diuiſio declaratur exempò.

14. Poſſidentis in dubio melior conditio eſt.
15. Bona fidei poſſeſſor non reſtituit fructus conſumptos,
16. Rem adminiſtrat,
17. Eam, donec evincatur, retinet,
18. Et contra vim defendit:
19. Probandi onere ſerè revelatur,
20. Et rem, cum tempore præſcribit,
21. Ejuſque dominus eſſe præſumitur.

Poſſeſſionis vocabulum, Grammaticali derivatione à Verbis Poſſe & Sedere ortum, varias habet ſignificationes; nam, ut alias omniam, in Jure aliquando res, quæ in noſtro patrimonio ſunt & poſſidentur, l. Cum miles ii. ff. de Alienat. jud. mut. cauſ. Aliquando earum dominium ſeu proprietatem, l. Interdictum 73. ff. de V. S. aliquando uſucapionem, quæ eſt ejus legitime continuatæ effectus, l. Ait Praetor 33. §. 1. ff. Ex quibus cauſ. major. Frequentiſſimè & ut hic, proprie ſignificat detentionem ſive inſiſtentiam rei, quam Græci Κατοχήν vocant, l. 1. pr. ff. de Adquir. & amitt. poſſ.

Hòc modò genericè acceptæ, & à Pedum ſecundùm vulgatam, vel ſecundùm Florentinam lectionem, l. 1. pr. ff. de Adquir. & amitt. poſſeſſ. à Sedum in re, vel loco aliquo poſitione ita nuncupata Poſſeſſio.

tæ Poſſeſſionis permultæ, & in dies no-
væ definitiones à DD. afferuntur & rei-
ciuntur, ut teſte Bachovio in *Treutl. diſp.*
21. lit. B. ex Jurium peritiſſimis aliqui,
idoneam excogitandi non profuturò la-
bore omnino ſuperfedendum, exiſtimã-
rint: quorum ſalvâ authoritate Poſſeſſi-
onis propriè acceptæ ſpecies omnes & lo-
las complecti videtur, quâ ea, ad præci-
pui in Jure nominis RR. præfertim DD.
mentem, eſſe dicitur Apprehenſio vel
potius detentio rei non prohibita; ani-
mò eam ſibi habendi.

3. Dicitur primò, *Detentio*; quia poſ-
ſeſſio apprehenſione inchoatur. Intelli-
ge, *verâ vel ſictâ tantum*; quia poſſeſſio
non tantum reali manuum pedumve, aut
ſedium poſitione, vg. gemmam vel the-
ſaurum inventum, aut ſeram captam ap-
prehendendò, ædes vel fundum emptum
ingrediendò: ſed etiam, ex diſpoſitione
Juris, per actum ejusmodi reali apprehen-
ſioni æquivalentem, ut ſunt inveſtitura,
clavium traditio &c. acquiri poteſt, c.
Per tuas 5. de Donat. C. l. 1. S. 21. ff. de
Acquir. vel amit. poſſ.

4. Dicitur ſecundò, *Corporalis*, l. *Pos-*
ſideri 3. pr. immobilis, vel etiam mobilis,
l. *Si rem mobilem 47. ff. ibidem.* Non
incorporalis, ut vg. ſunt ſervitutes, jus
eligendi, decimandi, beneficium Ecce-
ſiaſticum; quia hæc propriè non poſſi-
deri, ſed *Quaſi poſſideri* dicuntur, c. *Cum*
Ecceſia 3. junctâ Gloſſâ. V. Quaſi poſſeſ-
ſionem C. l. Si quis diuturno 10. ff. Si ſer-
vus vindic. Hanc tamen Juris, inter
veram & quaſi-poſſeſſionem diſtinguen-
tis, accuratationem ſæpe non obſervari, &
rebus incorporalibus poſſeſſionem paſ-
ſim attribui, cum Covarruvia in *Reg.*
Poſſeſſor. p. 2. pr. num. 2. notat Haunold.
Tom. 1. de *J. & J. Tract. 3. n. 203.*

5. Dicitur tertio, *Non prohibita*; quia
ad poſſeſſionem requiritur, ut ei Jus non

reſiſtat quoad rem, circa quam verſatur;
ſicut poſſeſſioni rei Sacræ, Religioſæ, Ec-
cleſiaſtica, vel beneficii Ecceſiaſtici re-
ſpectu laici, vel rei publicæ utilitati de-
putatæ reſpectu privati; ut illas laicus,
has privatus detinens non gaudet com-
modis poſſeſſionis; vg. ut rem detentam
præſcribat, relevetur onere probandi, ex-
hibendi titulum &c. Haunold. *ibid. num.*
206.

Dicitur quartò, *Animò*; quia ad ac-
quirendam poſſeſſionem non ſufficit rem
apprehendi corpore; aliàs enim poſſide-
retur, quidquid calcatur pedibus, vel ma-
nibus atrectatur: neque etiam ſolus a-
nimus ſibi eam habendi, l. *Quemadmo-*
dum 8. ff. de Acquir. poſſeſſ. quia aliàs par-
tes mundi necdum repertas poſſideret,
qui eas vellet eſſe ſuas.

Neque obſtat; quòd poſſeſſio, quæ
dicitur *Civiliffima*, ſine vera aut ficta cor-
poris detentione, & animi etiam ullâ af-
fectione ab uno in alium transferatur: ſi-
cut in Gallia, Hiſpania, Italia & alibi ma-
joratum aliorumve defuncti bonorum
poſſeſſio tranſit ad proximum agnatum,
etiam ignorantem: quantumvis fortaiſſis
ab alio occupata, imò ab ipſo defuncto
ante obitum tradita jam ſint, apud Co-
varruviam *pr. cit. n. 1.* & Molinam *Tract.*
2. de J. & J. diſp. 12. n. 18. Non, inquam,
hoc obſtat, partim; quia à nobis traditâ
definitione explicatur poſſeſſio, de qua
agunt leges Romanæ: partim; quia in Re-
gnis illis à Republica, ejusmodi leges ap-
probante, ſuppletur defectus animi, & i-
pſius etiam corporalis prehentionis ac de-
tentionis in ſubdito, cui talem poſſeſſio-
nem concedit, ut cum DD. illis notat
laudatus Haunold. *n. 270.*

Quintò demum dicitur, *Eam ſibi*, 7.
ſive ſuo nomine & cum affectu domini,
habendi, ſive ei tanquam ſuæ inſtitendi, ut
excludatur detentio, quæ in ſola prehentione ſi-

sione, sive insistentia rei, animò eam non sibi habendi: sed custodiendi, servandi, utendi, fruendi consistit: qualem habent depositarius, qui custodiendi, *l. 1. pr. V. Custodiendam. ff. Depositi*; in possessionem missus ex primo decreto, qui rei servandæ, *c. 1. c. Cùm sicur 2. de Eo, qui mittit. Sc. commodatarius, colonus, conductor usu & fructuarius, qui eà utendi, fruendi. l. 1. §. 1. Si ut cered 5. §. 15. ff. Commodati, l. Cui usus Sc. ff. de Usu & habit. l. 1. Sc. ff. de Usufructu: creditor, qui in ea sibi cavendi, *l. Plus 25. ff. de R. J. & alii, qui aliò, quàm sibi habendi animò, rem detinent, & propterea earum possessionem propriè non habent, ut de commodatario & conductore, l. Officium 9. ff. de R. V. de colono, l. Non solum 33. §. 1. ff. de Usurp. & Usucap. de Usu & fructuario, l. Acquiruntur 10. §. fin. ff. de Acquiri poss. de eo, qui missus est in possessionem, l. Officium cit. Scap. fin. §. In aliis, Ut lite non concess. de creditore, l. Sciendam 15. §. 2. ff. Qui satid. cog. de alijs alibi habetur. Unde hi tales propriè non possidere, sed in possessione esse, *l. Si quis ante 10. §. 1. ff. de Acquir. poss.* ii autem, quorum nomine in possessione sunt, eas per ipsos possidere dicuntur, *l. Possidere cit. §. 12. l. Generaliter 9. l. Quod mea 18. pr. ff. eadem Rubr.***

10. Neque obstat; quòd eorum aliqui possidere dicantur vel simpliciter, ut creditor, *l. 1. §. 15.* vel saltem naturaliter, ut fructuarius, depositarius, colonus, conductor, *l. Naturaliter 12. pr. ff. ibid. & l. muni 7. §. 11. ff. Communi divid.* quia id fit abusive, & nomine possessionis latius acceptò: quò sensu possidere dicuntur, quicunque alieno nomine sunt in possessione, Donellus, *Lib. 5. Comment. cap. 6. & Haunold. Tom. 1. de J. & J. Tracl. 3. n. 209. in fine.*

Possessionis ita declaratæ celeberrimæ duæ sunt partitiones Prima in Justam & Injustam, *l. Possideri cit. §. 5. l. Justa 2. ff. Uti possidetis*; quarum ista, ut furum & prædonum, iustò seu legitimo titulo destituitur: illa verò, ut quæ res dominum non habens, aut à domino donata apprehenditur & detinetur, ejusmodi titulus nimitur, & dici potest, jus detinendi rem non prohibitam, animò eam sibi habendi, sive cum affectione domini, eò ferè sensu, quò Bartolus Possessionem in genere definit, *in l. 1. ff. de Acquir. poss. n. 6.* Divisio hæc à cit. Donello *cap. 7.* confunditur cum ea, quæ Possessio alia Bonæ, alia Malæ fidei dicitur esse: Sed perperam; cùm illius bona aut mala fides à iusti seu legitimi tituli examinatione sive opinione potius, quàm veritate desumatur: & qui rei apprehensionem detentionemve ejusmodi titulus nimit per errorem credit, bonæ fidei possessor sit, licet titulus ille revera non subsistat, arg. §. Si quis à non domino 3. Institut. de Rer. divis. & contrà, malæ fidei possessor sit, qui rem suam detinet, si per errorem existimet, eam esse alienam: vel etiam si dubitans, an sua sit, eam apprehendit, ut amplius declarabitur, *Tit. 26. §. 39.*

Altera in Naturalem, vel Civilem tantum, & Naturalem ac Civilem simul, *l. Legatorum 2. §. 1. ff. pro Hærede*: quarum primà res corpore, alterà animò solò, *l. 1. §. 24. ff. de Vi armata*; ac proinde postremà corpore & animò simul teneri, nec malè, asseritur: licet eam sibi habendi animò etiam detineat, qui ejus possessionem tantum naturalem habet, ut patet in exemplo, quò divisio hæc solet declarari. Titius ex fundo, quem corpore simul sibi que habendi animò & cum affectione domini solus detinebat, egreditur, semine in eo custode relicto, aut

ex eo vi expellitur; atque ita corpore, neque per se, neque per alium, ei infilit; animò autem & affectione eadem, quã prius, detinet. Subinde fundum illum ingreditur, aut expulsò Titio, violenter occupat, sibi que habendi animò detinet Caius. Hòc casu Titius, antequam ex fundo egrederetur, possessionem eius Naturalem & Civilem simul; quia corpore simul & animò, eum sibi habendi, solus detinuit. Egressus autem, vel eò vi deiectus, hòc ipso; quòd neque per se, neque per alium ei infilit, Civilem tantum retinet possessionem; naturaliter eum nemine possidente, antequam eum clam, aut vi & sibi habendi animò ingrederetur Caius. Hoc autem eum ingressò Titius, quamdiu eum sibi habendi & recuperandi animum non deposuit, possessionem saltem Civilem, vi cuius eum v.g. usufruere potest, ex Juris dispositione retinet, §. Possidere 5. Instit. de Interdictis, Caio solum Naturalem habente & retinente, quamdiu Titius illum recuperandi animum non deponit; quòd, etsi fundo eum sibi habendi animò infilit, Jus tamen ipsi non assitit, imò resistit, rem ipsi iubendò auferri; quò modò non possidere videtur, l. Non videtur 22. ff. de Adipisc. poss. Lessius Lib. 2. de J. & J. cap. 3. à n. 43. Vallenf. ad hanc Rubr. §. 1. n. 10. & Haunold. cit. Trañ. 3. n. 210.

74. Porro Possessionis, etiam cum dominio & proprietate rei non conjunctæ, commoda & emolumenta non pauca & non parvi momenti sunt.

Primò enim in dubio, quisnam ex duobus vel pluribus rei dominus sit, melior est conditio possidentis, per Reg. in pari 128. ff. & 65. in 6. ut, si adhibita, quam rei qualitates exigunt, investigandi diligentia, quis ejus dominus sit, deprehendi nequeat, possessor eam retinere, fructusque ex ea perceptos & bonâ fide

consumptos restituere, nisi in quantum locupletior factus est, non teneatur; quantumvis postea, eum rei dominum non fuisse, constat, l. Quæsitum 40. & l. Bona 48. ff. de Acquir. rer. dominio cit. Molina disp. 16. n. 2. & Haunold n. 201.

Secundò, idem possessor rem, quam bonâ fide suam existimat, ejusque fructus alienans, si postea eam ad alium pertinuisse appareat, plus restituere non tenetur, quàm inde locupletior evasit, l. Item veniunt 20. §. 6. junctâ Glossâ V. Facti sent. ff. de Hæredit. petis. Pirthing ad hanc Rubric. n. 5. V. Quartò.

Tertiò, rem bonâ fide possidens habet eius administrationem; sic enim quasi possessionem iuris conferendi, eligendi, præsentandi &c. habens, beneficia Ecclesiastica conferre, ad ea eligere & præsentare validè potest, ut desumitur ex c. Quærelam 24. de Elect. & c. Consultationibus 19. de Jure Patronat. Pirthing cit. n. 5. V. Tertio. Ratio est; quia huiusmodi actus sunt quasi fructus eiusmodi iurium: fructus autem bonæ fidei possessor facit suos, l. Bona cit. Panormit. in c. Cùm olim 7. hanc Rubr. n. 7.

Quartò, qui litis contestatæ tempore rei possessionem habere reperitur, in ea à iudice defendi & conservari debet, donec de illius proprietate contra ipsum pronuntietur: nisi rem vi, clam, aut precario possideat, l. 1. ff. Ut possid. & l. 1. C. de Servitut. Idem V. Sextò.

Quintò, possessionem, qui habet, eam contra turbatores, ipsorum violentiâ vi repulsâ, inculpatæ tamen tutelæ moderamine servatò, tueri: eâ deiectus spoliatores, sive deicientem in contumaciti iterum deicere; itaque possessionem recuperare propriâ autoritate potest, l. Quod est 3. §. 9. ff. de Vi armata & l. 1. C. Unde vi, Panormit. in c. Item cùm 6. de Restit. Spoliat. n. 4. & cit. Molina n. 14.

A a ;

Sextò,

19. Sextò, iudiciò Petitoriò conventus possessor dominus esse præsumitur; & propterea probationis onere relevatur, idque ordinariè reicit in adversarium, *l. Circa eum 14. ff. Et l. Possessiones 2. C. de Probat.* qui propterea, si in dominii probatione deficiat, causâ cadit, §. *Retinenda 4. V. Commodum, Instit. de Interdictis Et l. fin. C. de R. V.* quod utique momenti & considerationis maximæ emolumentum est, propter difficultatem probationis dominii seu proprietatis, *c. Sape 18. de Restit. Spoliat. cit. Molina n. 1. Et Haunold. n. 200. §. Tertium. Dixi, Regulariter;* quia, si vehemens præsumptio de detentionis injustitia contra possessorem staret pro actore, non huic, sed illi probandi onus subeundum foret, *Glossa in l. Vis ejus 15. V. Aufugisse Et l. Uti possidetis 16. V. Facti C. de Probat.* Unde

Septimò, possessor eòdem iudiciò conventus regulariter edere non tenetur titulum, seu causam suæ possessionis, *l. Cogi 11. C. de Petis. hered. nisi pro actore præsumptio sit, Glossa cit. Tiraquell. de Jure Primogen. q. 17. n. 21. & Palao Traët. 31. disp. Unic. p. 24. §. 3. n. 2.*

20. Octavò, rei possessione Civili legitimo tempore & bonâ fide continuatâ, acquiritur ejus dominium: etsi hoc revera possessoris nunquam fuerit, *l. Usucapio 3. ff. de Usurp. Et Usucap. Et l. Traditionibus 20. C. de Pactis.* Qua de re latè *Tir. 26. totò*

21. Nonò, eadem possessio, longissimò triginta vel saltem quadraginta annorum tempore continuatâ, si possidenti Jus non resistat, fundat præsumptionem tituli, *l. Omnes 4. C. de Prescript. 30. vel 40. annor. Et c. 1. pr. de Prescript. in 6.* continuatâ autem tempore immemoriali ejus præsumptionem, quæ Juris & de Jure est, inducit: habetque vim privilegii, ex certa scientiâ Principe concessi; ut eâ me-

lior de mundo titulus allegari non possit, ut *ex c. 1. cit. §. fin. c. Super quibusdam 26. V. Præterea, de V. S. Et l. Hoc jure 3. §. 4. ff. de Aqua quorid. Et ali. multis DD. relatis, notat Barbosa in c. Sa. per cit. à n. 4.* quæ aliæque possessionis emolumenta in hujus libri decursu amplius declarabuntur.

ARTICULUS II.

De Possessionis Acquisitione & Amissione.

SUMMARIUM.

22. Possessor rei corporalis acquiritur vel apprehensione verâ,
23. Saltem quoad aliquam ejus partem,
24. Vel sicut per clavium, scripturam,
25. Brevis, aut longè manûs traditionem:
26. Per investituram,
27. Appositionem custodiæ, aut signationem:
28. Per substitutionem & clausulam Constituti.
29. Aliquando acquiritur solius legi dispositione.
30. Rei incorporalis quasi possessio acquiritur v.g. Juris usu,
31. Accedente scientiâ & patientiâ alterius:
32. Vel jure uti volentis prohibitione,
33. Ad eam acquirendam aliquando sufficit unicus:
34. Aliquando plures actus exiguntur.
35. Possessio amittitur morte naturali,
36. Et animò eam non retinendi:
37. Rei amissione,
38. Sine spe recuperandi.

Possessio